

Felvételi malőr

Zajlanak a felvételek. A minap a JATE Természettudományi Karához tartozó földrajz-történelem szakosok írásbeli vizsgájának furcsa történetéről értesültünk.

A felvételizők délelőtt rendben megírták földrajzteszteiket, s az ebédszünetről visszatérőben, már hegyezték tollaikat a történelem-feladatlapokra. A csomagok felbontásakor jött a meglepetés: a borítékban kitöltött földrajz-feladatlapok lapultak. Nosza, lett nagy kapkodás, telefonáltak az Országos Felvételi Bizottsághoz, s végül, hosszas tanakodás után, abban állapodtak meg: a felvételizőknek lediktálják az esszékérdéseket, és végül ezek pontszámát fogják megduplázni. Volt ugyan néhány pöttörténelem-feladatlap, de korántsem annyi, amennyire a felvételizőknek szükségük lett volna...

Az idén óriási érdeklődés volt a szak iránt, éppen huszonöt-szörös volt a túljelentkezés, hiszen a 225 aspiráns közül 15-öt vesznek fel. A kizárólag esszékérdések alapján történő megítélés nem méri az ezen a szakon nem elhanyagolható lexikális tudást, ráadásul az esszékre adott válaszok megítélése sokkal szubjektívebb. A TTK illetékes dékánhelyettesével lapzártáig nem sikerült beszélnünk, és nem érthetjük el az érintett diákokat sem. Őket egyébként a jövő heti szóbeli vizsgán igyekszünk majd elcsipni, és kifagatni.

Próbaképpen feltárcsáztuk a jogi kart is, ahol a felvételik rendben és nyugalomban zajlanak, a délutáni vihar okozott csak némi riadalmat: egy ablak betört, s néhány percre a villany is elment. Hogy a sötét termekben ezalatt miként emelkedett a puskázás intenzitása, arról nincsenek információink.

M. T.

A Rigoletto Bolognában

Bologna sok mindenről híres. Itt alapították Európa első egyetemét, a Spaghetti a la Bolognese minden ingyen egyik kedvence, és ebben a városban felesleges tárgy az esernyő — szinte mindenütt árkádok alatt lehet sétálni. A Teatro Comunale nézőterére belépve ismét árkádokat látunk — de ezúttal Paolo Tomasi díszleteit. A Rigoletto megy ma este, az évad utolsó új produkciója. Tomasi színpadképe rendkívül elegáns és látványos — de vajon mi lesz majd a színpad elülső harmadában húzódo, átlátszó és ugyanakkor mégis tükröző fal szerepe?

A karmester, Daniele Gatti. Fiatalember, de már az első taktusok után kiderül, igen határozott elképzelése van a darabról. Széles mozdulatokkal, egész testével vezényel — talán ezért, talán ezért is, vagy más ok miatt, de zenekarárt teljesen uralma alatt tartja. Az előjáték vészjósoló muzsikája alatt Rigoletto figurája jelenik meg a színpadon, görnyedten, fáradtan. Majd feltűnik, hogy helyet adjon a mantuai herceg udvartartásának. Hatalmas tömeg, lassított mozgású balettessel. Feszültség érződik a publikum soraiban a herceg megszólalásakor. A mai estén a három főszereplőt a Decca és az EMI hanglemezcégek két legutóbbi Rigoletto-felvételének neves énekeseiből válogatták össze (kévés operaház engedhet meg ilyen luxust...).

Vincenzo La Scola a tenor — és hiába választotta őt a hanglemezen Riccardo Muti, a partitúrához közismerten fanatikus módon ragaszkodó Scala-főzeneigazgató — csatlósát okoz. A hang vékonyka, s színe sem különösebben megragadó. Biztosan, muzikálisan énekel egész este, de valószínűtlen, hogy ez a fiatalember egyszer átveszi majd Gigli, Bergonzi, Pavarotti örökét. A címszerepben Leo Nucci, az olasz repertoár egyik vezető baritonistája. Alakítását látva-hallgatva világhírre, számos lemezfelvétele érhető. A hang — korábbi lemezeivel és egy 1980-as bécsi Rigoletto-előadás emlékével összehasonlítva — sötétebbé vált, de a szerephez talán még mindig világos egy kicsit. Ugyanakkor volumene óriási,

technikája, makulátlan (a „Cortigiani” Gatti diktálta őrjüngő tempóját könnyedén bírja), színészi játéka elsőrendű. Neki jut az este leg több bravózása és lábdobogása. Gilda szölamát June Anderson éneklé — a művésznő megjelenése igen előnyös, hangja elsősorban a felső regiszter koloratúráiban mozog könnyen, csak intonációja gyanús időnként. Legjobb pillanatait Nuccival való kettőseiben nyújtja, érződik, hogy a Decca stúdiófelvételén is együtt énekeltek.

A szünetben Gigli kosztümöiből rendezett kiállítást lehet megtekinteni (egész Olaszország a nagy tenorszületésének századik évfordulóját ünnepli) és természetesen (ez már „business” is) megcsodálhatók a Teatro Comunale közreműködésével felvett lemezek, CD-k, videók is.

Az előadás előrehaladásával egyre egyértelműbb Giancarlo Cobelli rendezői koncepciója, és a tükröző üvegfal szerepe is: az énekesek e tükröződés és persze világitási effektusok miatt sokszor hús-vér megjelenésük mellett torz tükörképüket is mutatják, utalva a valamennyiük, még Gilda lelkében is meglévő sérülésekre, hegekre. És ez a fal záródik össze Rigoletto előtt, először mikor lányát elrabolják, majd utóljára, mikor véglegesen elvesztve őt őrjüngve dörömbölne Sparafucile ajtaján.

Bármilyen jók is az énekesek, sokszor önkéntelenül a zenekart figyeljük. Gatti nem egyszerűen jó — nagyon jó dirigens, legalábbis amennyire e produkció alapján megítélhető. A II. felvonás Gilda—Rigoletto duettje alatt nemcsak Nucci és Anderson hallgatjuk teljes figyelemmel, hanem a Teatro Comunale nagyszerű zenekarának vonóskarát is, és az orkeszternek oroszánrészt jut a viharjelenet megformálásában is. A fiatal karmesterről biztosan sokat hallunk még (és de jó lenne itt Szegeden is hallani!).

Majdnem éjfél van, mire a közönség a Piazzá Verdin át, a két ferde torony mellett hazáramlik, egy felvillanyozó, felejthetetlen Rigoletto-előadás emlékével.

(- heiner -)

A hullámhegy csúcsa

Szaktanulók — szörfdeszkán

Tavasz óta időről időre fölkaparta a kedélyeket (és a szegedi port) a középfokú beiskolázási problémák vihára. Végül jutott szék minden középiskolának — így egy időre elcsitulhattak az izgalmak. A szaktanulókról viszont, akiknek egy része egyenesen légüres térbe pottyant, senki sem beszélt.

A Ratkó-gyerekek gyerekei — belőlük áll a demográfiai hullám, amely most elborítja a középiskolákat. A jelenség nem okozhatott nagy meglepetést, már a korosztály születésekor sejtethető volt, hogy így lesz.

A Csongrád Megyei Pedagógiai Intézet pályaválasztási tanácsadó osztályának vezetője dr. Czene László. Tízennyolc éve dolgozik ezen a területen, még a rövidebb névre hallgató előző, a Pályaválasztási Tanácsadó Intézet munkatársaként ismerte meg az általános iskolából továbblépők nehézségeit.

Azokra a gyerekekre, akik nem az éltanulók között végeztek, a szaktanulóképzés intézetei vártak — és várnának ma is. Mégsem vehetnek fel minden jelentkezőt — így sok gyerek (és szülő) kerül kétségbeesztő helyzetbe.

Eddig ugyanis a leendő munkáltatónak jeleznie kellett, hány szaktanulóra tart igényt. Többet korábban sem tudtak fölvenni az iskolába, a létszám fölött határt az szabta meg, hány gyereknek tudták biztosítani a gyakorlati oktatás lehetőségét, azaz: mennyien fértek a műhelyekbe.

Az új rendelkezések feloldják az üzemeket e kötelezettség alól, nem kell jelenük későbbi szaktanulókigényüket. Ebből viszont az következik, hogy most maguknak a tanulóknak kell futkosniuk tanműhelyek után. Akinek nincs szerencséje, töprenghet azon, mihez is kezdjen.

A szaktanulóképzőbe — elegendő műhely híján — nem veszik föl, tanulni tehát nem tud. Elhelyezkedésre ismét csak halvány lehetősége van: ma mindenki munkát keres. Munka nélkül-segélyt nem kaphat, ahhoz munkaviszony kell. A sorsa — legalábbis pillanatnyilag — szinte teljesen kilátástalan.

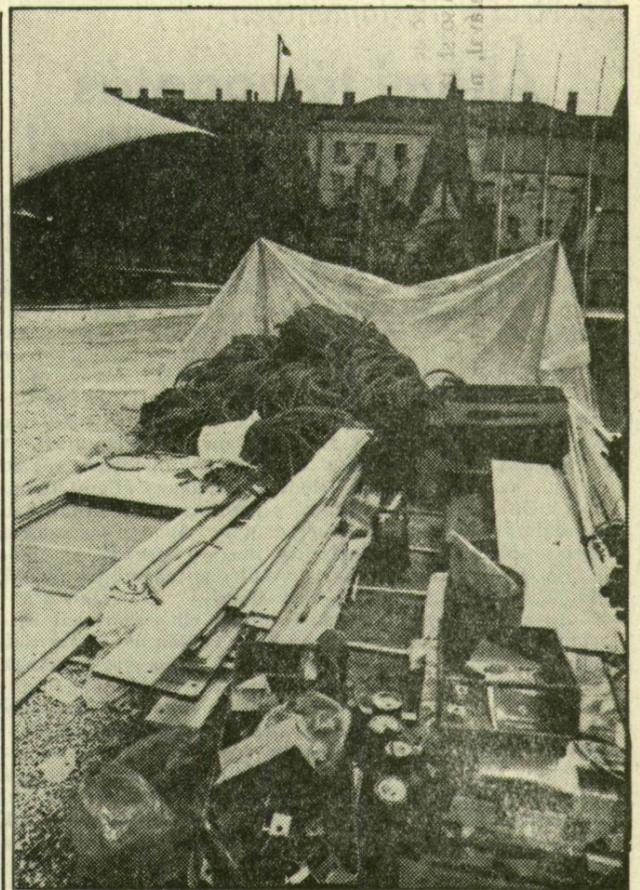
A városi vezetés, az iskola, a munkahely a legnagyobb jóakarattal (tegyük fel, hogy működik bennük ez a szándék) sem tud segíteni. Dr. Czene László szerint csak a kormányzat tehetne valamit. Kizárólag legfelső segítséggel teremthetők meg a gyakorlati képzés feltételei. Úgy például, hogy érdekeltté teszik a vállalatokat a szaktanulók oktatásában, foglalkoztatásában, de úgy is, hogy megnyitják a központi kincstár csatornáit, s annyi pénzt csorgatnak a szaktanulóképző intézetekbe, amennyiből ők maguk építhetnék tanműhelyeket.

A pályaválasztási intézetben tanácsot adnak a szülők és gyerekek egymásnak a kilincset. Tekintetük az ajtóban találkozik, és nem sok reményt sugároz. „Nem hivatalos információként” megtudjuk, hogy a divatosabb szakmák művelői 80 ezer forintot is elkérnek azért, hogy tanulóként fölvegyenek valakit.

A hullámhegy ide-oda veti a jövő szaktanulóját — ha ugyan lesz belőlük szaktanuló. Annyira érezhetik biztonságosnak a helyzetüket, akárha kezdőként szörfdeszkán egyszólyoznának.

Idén 400, szaktanulónak jelentkező gyereket utasítottak el. Közülük 117 szegedi, ebből 83 bukott (utóbbiak a szaktanulóképzőbe se nagyon kellenének). Nem tanulhatnak — de tankötelesek. Mi lesz velük? A kérdésre mi is keressük a választ.

Nyilas Péter

Vásári előkészület

Egy hét múlva nyitás

A Szegedi Ipari Vásár kiállítóinak több, mint fele már felvonult a Marx téren, illetve a szomszédos szaktanulóképzőben. A napokban elsősorban a munkaigényes szabadterületi építéskor dolgoznak. Van is némi gondjuk, hiszen a hétvégi felhőszelek alaposan feláztatták a talajt, ahol így most kissé nehézkesen mozognak az erőgépek. A nagyobb baj az, hogy nemcsak a föld ázott, hanem a kiállítási csarnokok belseje is. Némelyikben bokáig jártak a vízben, próbálták sópörni, de nem nagyon volt hova. Rossz arra gondolni,

ha ez az égi áldás a vásár kelles közepén érkezik. A tetőjavítás a következő néhány napba már bizonyára nem fér bele, 2 éven belül azonban vissza kell térni erre is.

A szegediek közül sokan kint vannak: Szalámigyár, Délép, Konzervgyár. Elkészült a franciák és a finnek standja, de a jugoszlávok is felvonultak. A hazai kiállítóknak közül az Alföldi Porcellán volt a legfürgőbb, ők csaknem teljesen készen állnak. Tehát egy hét múlva nyitás, remélhetőleg kevesebb esővel.

El hát —

Ha egy vaskohó hőmérsékletű nyári nap alkonyat előtt az ember (értsd: férfi, nő, vagy zöld szemű gyermek) bebújik a kelően hűs zuhany alá, majd friss, jó illatú, tisztá ruhákat ölt, felszáll a leszálló napkorong felé haladó vonatra, akkor — ha természete engedi — igazán jó kis belső megkülső nyugalom szállja meg. A Nap már a horizontot pedzegeti, a lehűzött vonatablakon át hol hűsebb, hol pedig langyosabb levegő rohan arcára, attól függően, hogy milyenek az arnyékvizonyok, a helyi éghajlati körülmények.

Így kezdődött ez az út is, mikor — nehogy túlnyugtassam magam — Esterházy Péter Hrabal könyvéből olvastam fel magamban, már túl a Hűség fejezetén. A cigaretták könnyen gyúltak, s könnyedén lett belőlük hamu, amit a szél felváltva hol a bal, hol a jobb szemembe hordott, így cserélt helyet a folyamatos olvasás az ötletszerű tapogatózással.

A Nap már lebukott, mint egy amatőr tolvaj, mikor egy időse, derűs képű bácsika tottyant a szomszéd ülésre, s kapásból kérdőívre vont a kalauzt, mikor hatol be Budapest városába e nagyszerű szerelvénnyel. A kalauz a menetrend szerinti időpontot ajánlotta kegyesen, holott a vak is láthatta, legalább 15 perces késésben vagyunk; mi, utasok. Akkor elképzelttem egy kiskölyök csintalan választát: „Nem játszástól, hanem igazándiból akarom tudni, mikor érjük el Pestet”, vagy azt a részét, ahol orrunk előtt húz el az utolsó metrő. Ó, az utolsó metrő — milyen romantikus ez, s bosszantó.

Az időse úr váltig felszélyezve érezte magát az unalmas vonaton, bár egy még

idősebb úr ilyen m adatokat fabrikált fennhangon: „Hiszek Istenben, szomszjas vagyok, van benzin, nem szép tőle.” Már én is ezt hallgattam, és Esterházyt Hraballal egyetemben a két ülés közötti parányi polcockára helyeztem; noha a polc kifejezés túlzás, mivel polcon azt a vízszintes felületet értjük többen is, ami legalább derekmagasság feletti, a műanyag lap viszont egy alacsonyabb ember vakbelét is alig éri el. Nos, a könyv pihent velem, az időse — nem az idősebb — úr megszólalt, hogy adnám oda ezt a szép művű könyvet, melyet az imént nyugovóra küldtem. Csak öt perc, mondotta kérlően — holott tudtam, öt perc alatt se a Hűséget, se a Hűtlenséget meg nem érte, esetleg az Isten tagadásáról szóló tételt bírja feldolgozni, mely szerint Isten csak úgy lehet tagadni, ha van (bizonyosság), ha pedig nincsen, akkor épp olyan felesleges tagadni (minek?), mint a mákos rétesbe csipős paprikát gyömöszölni. De válogáson mindenki szája íze szerint, oszt a többieket meg hagyja békén, vagy legalábbis olyan jelképeket ne forszírozzon, ami belül az ember gyomrába, s addig eszi ott a fene, míg csak álmában kis vörös csillagokat nem hoz a világra az úgynevezett rókázási gyomoreffekttussal.

Ide-oda lapozgat az úr, előlvassa az anyagok nevét, de mihelyst magára ismer egy jól irányzott mondatban, megáll a szeme, orrcimpái keskeny réssé idomíttják a lélegzet útját, s ő maga a levegő, az est által átjárt levegőbe kémlel. Na, egy kém. Azonnal kérdez is: Maga ezt végig fogja olvasni (visszanyújtja a csukott könyvet)? Mielőtt válaszolnék, úgy nézek rá, akárha az összes vonalkódot ismerném a nyugati szappanokon. És meggyőzően, ahogy az elmúlt húsz évben tanultam, válaszolok: El hát — de mintha hazudnék.

Podmaniczky Szilárd

Szovjetek, igyite szudá!

Go home! — mondják nekik az egyik oldalon. Igyi szudá! — csillogtatja meg tudását a másik fél, talán usankát is lenget közben.

Csakhogy akiket várnak, nem viselnek csizmát, géppisztolyt, és CA-jelzést a vállukon. A szegedi szállodák idei forgalmát ugyanis jelentősen javította a szovjet csoportok sűrűbb kopogtatása. A tavalyi „csoportvadászatnak” köszönhetően több szovjet csoportot sikerült „lekötönni”. (Persze, később hazaengedték őket.)

A régi idők nem térnek már vissza: egykor rendszeresen és megbízhatóan érkeztek a SU felségjelű turistabuszok. A mostohává lett „nagy testvér” polgárait kedvezményekkel csábítják a szobákba: olcsóbban alhatnak, mint más országbeliek.

És a többi „szocialista” ország? A ’87-es nagy bolgár fölfutásra már aig emlékeznek, de az összes szocialista piac pang. Tavaly még sokan jöttek, a romániai menekültek is hozták a forgalmat — költségeiket a tanács menekültügyi alapjából fizette.

A Cserepes sori feketevalutázás hatásaként tavaly 170 millió forint értékű pénzt váltottak be a szállodák pénztáraiban. Ezen is van némi haszon.